

Indexen en trends - Nog eens uitgelegd

Samen met het CBS zijn we nog volop bezig met het uitwerken van de beste methoden om landelijke indexen en trends te bepalen. In deze Mededelingen presenteren we *voorlopige indexen*. Het Meetnet Amfibieën is relatief jong en niet alle 16 amfibiesoorten hebben dezelfde ecologie waardoor we blijven zoeken naar de beste methoden om landelijke trends te bepalen. De indexen die hier worden gepresenteerd zijn op dezelfde manier berekend als in voorgaande jaren. Het is mogelijk dat dit in de toekomst verandert. Wij werken nu met twee soorten indexen:

De **presentie-index**: deze staat voor het aantal watertjes per telgebied waarin een soort aan- dan wel afwezig is.

De **abundantie-index**: deze index is representatief voor de aantalsklassen (0, 1, 2, 3) waarin een soort is aangetroffen.

Beide indexen beginnen standaard voor elk telgebied in het eerste jaar van monitoring op honderd en de toe- of afname wordt dus relatief ten opzichte van het jaar ervoor weergegeven. Als gegevens van een bepaald jaar ontbreken wordt het betreffende jaar bijgeschat op basis van gegevens van voorgaande jaren waarin wel werd gemonitord en met behulp van de gegevens van de overige telgebieden. Op deze manier heeft een onderbreking geen invloed op de landelijke index van het betreffende jaar. Telgebieden die maar 1 jaar bekeken zijn doen niet mee met indexberekening, hiervoor is namelijk een tijdreeks nodig van meerdere jaren.

Er wordt gekeken of een soort de laatste zeven jaar toe- of afgenomen is, of stabiel is gebleven. Pas als de beoordeling betrouwbaar is (significant) is er sprake van een trend. Dit wordt in de grafiek weergegeven met een rechte trendlijn. Voor sommige soorten kunnen we nog niets zeggen over hun landelijke status/trend. Deze soorten zijn nog niet representatief vertegenwoordigd binnen het Meetnet en/of er zijn niet genoeg gegevens van beschikbaar; en/of de juiste methode is nog niet ontwikkeld om een heldere conclusie te trekken. De rechte lijn in de grafiek laat de trend zien, als er geen trend is dan verbind een stippellijn de indexen. De indexen van alle soorten staan weergegeven in de tabellen op pagina 6.

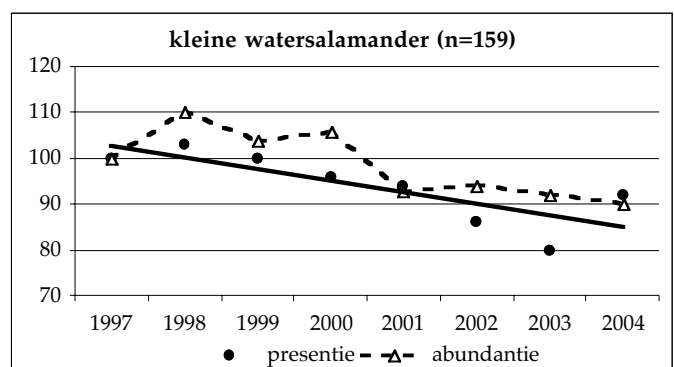
Resultaten 2004

We bespreken de voorlopige indexen over de resultaten tot en met het seizoen 2004 en, indien aanwezig, de landelijke trend. We hebben het gehele bestand eerst "opgeschoond" voordat het is aangeleverd aan het CBS die de berekeningen uitvoeren. Met menig waarnemer hebben we contact gehad om te achterhalen of een bepaald water niet bekeken was, of dat het water wel was bezocht maar er niets werd waargenomen; of dat een water nieuw gegraven of gedempt was. Binnen het Meetnet Amfibieën hebben we te maken met zogenaamde aandachtsoorten. Deze soorten verdienen extra aandacht van ons. We proberen ze zo binnen het Meetnet te krijgen dat de indexen representatief zijn voor de landelijke verspreiding. De aandachtsoorten zijn: vuursalamander, alpenwatersalamander, kamsalamander, vroedmeesterpad, geelbuikvuurpad, rugstreeppad, boomkikker, heikikker, poelkikker. De overige soorten "liften mee" in het Meetnet en krijgen geen speciale aandacht van ons. Hieronder volgt een toelichting op de indexen en trends. Soorten waarbij een trend aangetoond is worden binnen de groep als eerste besproken.

Salamanders

De **kleine watersalamander** is de meest algemene salamander van Nederland. Deze soort wordt maar liefst in 159 verschillende telgebieden verspreid over heel Nederland gevolgd. Opvallend is dat deze salamandersoort voor de presentie-index een trend laat zien die significant "*matig afneemt*", terwijl de beoordeling voor de afnemende abundantie "*onzeker*" is (zie grafiek). Een goed verklaring hiervoor hebben we niet en voorlopig blijft dit wel de meest algemene salamander, maar waakzaamheid is geboden.

De **kamsalamander** is in 2004 meer en vaker gezien vergeleken met de jaren ervoor. Deze soort is met 54 telgebieden verspreid over Nederland representatief vertegenwoordigd in het Meetnet, maar bij elkaar is dat nog niet



afdoende om een trend te analyseren (zie indexen p.6). Komend jaar zullen we weer aandacht besteden aan deze soort. Dit voorjaar is al een start gemaakt met het actief zoeken naar nieuwe waarnemers en het bezet krijgen van belangrijke leefgebieden en we zullen hier zeker mee doorgaan!